

IT IS OAN JO!

Dorpencoördinatie
& Burgerparticipatie
in Dantumadiel

Inleiding

Het coalitieakkoord 2014-2018 “Ien mei de Mienskip” start met een visie. Een visie die uitgangspunt zal zijn voor deze coalitieperiode. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen een andere rol van de overheid. In de samenleving ontstaan steeds meer initiatieven die de taakafbakening tussen overheid en burger ter discussie stellen. Inwoners willen meer initiatief nemen, zelf de regie voor oplossingen in de eigen leefomgeving nemen.

Daarnaast vereisen de almaar voortdurende bezuinigingen een heroriëntatie op het takenpakket van de gemeenten. Toch wil het college voorkomen dat de indruk ontstaat dat taken over de schutting worden gegooid. De gemeente moet juist een partner zijn van burgers en maatschappelijke organisaties in deze omslag in denken en doen.

Inwoners staan centraal, waar mogelijk worden overbodige regels geschrapt, maar bovendien wil de gemeente er naar streven met inwoners in publiek gewenste ontwikkelingen mee te bewegen. Centraal staat: ruimte bieden, kansen bieden, daarop anticiperen, dit weten door te vertalen naar andere vergelijkbare situaties, waarbij steeds flexibel ingespeeld wordt op het benutten van lokale kennis en kracht. Dit geldt voor alle beleidsterreinen van de gemeente.

Op tal van beleidsonderdelen wordt al ingezet op de kracht en de kennis van burgers. Met name als gevolg van de decentralisaties op het vlak van de WMO kent de burgerparticipatie op dat terrein zijn eigen dynamiek. Ook anderszins heeft deze gemeente in het verleden bewezen meer te doen dan uitsluitend de wettelijk voorgeschreven inspraakprocedures te volgen. Voorbeelden daarvan zijn de ontwikkeling van dorpsvisies. Het leefbaarheids- en dorpspleinbudget, het betrekken van burgers bij de ontwikkelfase van nieuw bestemmingsplan (de Bosk Feanwâlden), programmasturing etc.

Burgerparticipatie/burgerinitiatieven

Een veel voorkomende definitie van het begrip burgerparticipatie luidt als volgt:

“Burgerparticipatie is een manier van werken waarbij de overheid burgers en andere belanghebbenden in de gelegenheid stelt om in een zo vroeg mogelijk stadium, in een open wisselwerking mee te denken, samen te werken en een daadwerkelijke inbreng te hebben in de beleids- en planvorming. Zij treedt daartoe met hen in direct contact om de inzichten, ervaringen en belangen van de burgers te kennen en die te benutten. Doel van dit alles is om de

Initiatieven van burgers te stroomlijnen en te stimuleren en daarmee ook de afstand tussen overheid en burger te verkleinen. De uitvoering van de als zodanig tot stand gekomen plannen blijft vaak op het bordje van de gemeente.

Burgerparticipatie toegepast op realisering en uitvoering van concrete projecten komt veel minder vaak voor. Toch lijkt een benadering vanuit die concrete, tastbare en zichtbare projecten het meest succesvol en in lijn met de visie uit het coalitieakkoord om een begin van daadwerkelijke participatie te realiseren. Groepen van bewoners die dat willen krijgen de ruimte om de openbare ruimte in hun eigen omgeving naar eigen smaak en inzicht in te richten, in ruil voor de verantwoordelijkheid om die omgeving ook in zelfredzaamheid te onderhouden. Dit betekent een nadrukkelijker rol voor de inwoners, wellicht gestroomlijnd en gebundeld via dorpsbelangen.

kwaliteit van het beleid, de besluiten en de uitvoering te verhogen.”

Ook de gemeentelijke notitie Burgerparticipatie Dantumadiel 2011 geeft antwoord op de vraag wat burgerparticipatie voor de gemeente kan betekenen, welke spelregels in acht moeten worden genomen, uitmondend in een aantal aanbevelingen.

Vaak richt burgerparticipatie zich echter uitsluitend op de fase van beleidsvoorbereiding en planvorming. De gemeente beoogt daarmee de kwaliteit en het draagvlak van beleid en plannen te vergroten.

Ook de gemeente, haar bestuurders en medewerkers, zullen zich een andere kijk op de verhouding tussen overheid en samenleving eigen moeten maken. De souplesse om van bestaand beleid te durven afwijken en de bereidheid risico's te willen nemen als voor een initiatief in de betreffende dorpsgemeenschap voldoende draagvlak blijkt, moet aanwezig zijn.

Sterker nog bij elk beleidsvoornemen zou in de betreffende adviesnota moeten worden aangegeven op welke wijze het participatieproces vormgegeven kan worden volgens de schalen uit het clear model zoals genoemd in eerdergenoemde notitie Burgerparticipatie Dantumadiel 2011.

Pilot uitvoeringsproject

Mede naar aanleiding van een concreet verzoek van het bestuur van de vereniging voor dorpsbelangen Driesum om een perceeltje gemeentegrond op de hoek Achterwei/Kolkensloane te Driezum te bestemmen en in te richten als parkeerterrein heeft uw college dit voorjaar besloten dit verzoek aan te merken als een pilot uitvoeringsproject. Daarbij is door de gemeente slechts is getoetst aan bestaand beleid en is door middel van het wegnemen van belemmeringen het bestemmen en inrichten van dit perceel als parkeerterrein mogelijk gemaakt. De betreffende adviesnota is als bijlage toegevoegd, omdat daarin ook reeds een beschrijving van het begrip burgerparticipatie toegepast op de inrichting van de openbare ruimte is vermeld. Bovendien heeft naar aanleiding van dit concrete verzoek een toetsing aan het bestaand beleid op verschillende vlakken plaatsgevonden, en daarmee wordt de nieuwe rol van de gemeente in dit soort situaties aardig weergegeven. In eerste instantie reageerde het bestuur van dorpsbelangen enigszins gereserveerd op het idee om met eigen mensen het parkeerterrein zelf aan te leggen en te onderhouden.

Recentelijk heeft hierover een gedachtewisseling plaats gevonden tussen een delegatie van het bestuur van dorpsbelangen en de portefeuillehouder. Na enige uitleg over en weer hebben de vertegenwoordigers van dorpsbelang aangegeven dit met een positieve grondhouding in hun bestuursvergadering aan de orde te stellen. Daarna zal dorpsbelangen het draagvlak bij de directe buurtbewoners onderzoeken en zullen vrijwilligers worden aangezocht. Van gemeentezijde is de bereidheid aangegeven ondersteuning te bieden door het beschikbaar stellen en aanleveren van de benodigde materialen. De definitieve reactie van het bestuur zal vooreerst worden afgewacht.

Dorpencoördinatie

Eind negentiger jaren is de functie dorpencoördinator in het leven geroepen. De taak van deze functionaris was en is de besturen van de verenigingen te ondersteunen bij de uitoefening van hun bestuurstaak, het zijn van schakel- en aanspreekpunt tussen gemeente en dorpsbelang, het coördineren en bewaken van de tijdige afdoening van gemaakte afspraken etc. Om het functioneren van de dorpsbelangen op een hoger niveau te tillen is destijds aan hun gevraagd, samen met hun inwoners dorpsvisies te ontwikkelen.

Voor het maken van een dorpsvisie als ook het financieren van de uitvoering van urgente wensen die leven in de dorpen is het dorpspleinbudget ingevoerd. Voor elk dorp is destijds een bedrag beschikbaar gesteld, naar eigen inzicht te benutten. Met ingang van het lopende dienstjaar is het dorpspleinbudget opgeheven, zijn de laatste verplichtingen vastgelegd en kan daar nu geen beroep meer op worden gedaan. Wel kent de huidige begroting een bestemmingsreserve "Project leefbaarheid" waaraan jaarlijks een bedrag van € 22.689,- wordt toegevoegd.

Van coalitieakkoord naar de praktijk

Zoals eerder is aangehaald is de doelstelling van dit advies om een modus te vinden de visie zoals verwoord in het coalitieakkoord zo praktisch mogelijk door te vertalen naar concrete projecten in de dorpsgemeenschappen van de gemeente.

Om het “meedoen” en “verantwoordelijkheid nemen” door groepen burgers en/of besturen van dorpsbelangen mogelijk en aantrekkelijk te maken is communicatie daarover heel belangrijk en noodzakelijk. Bovendien moet worden voorkomen dat er verwachtingen worden gewekt die naderhand niet kunnen worden waargemaakt. Vooraf dienen de grenzen te worden aangegeven wat de verwachtingen over en weer mogen zijn. Wat wordt er met de inbreng van de deelnemers gedaan, hoever kunnen en mogen ze gaan in het adviseren, meebesluiten, meedoen beheren en uitvoeren. Kortom communicatie is een noodzakelijke voorwaarde voor het scheppen van een basis en vertrouwen voor een goede toepassing en invulling van de visie.

De wijze waarop één en ander kan worden vormgegeven is nog niet zo eenvoudig. Ervaringen met eerdere initiatieven, zoals het dorpspleinbudget kunnen daarbij helpen.

Daarnaast bestaat er een ingesleten neiging bij gemeenten om elk particulier initiatief dicht te willen regelen. Gedogen, vergunnen, contracten en overeenkomsten, aansprakelijkheid en risico's zijn daarbij de kernbegrippen.

Het gevaar daarbij is, dat initiatiefnemers kopschuw worden gemaakt en van verdere activiteiten afzien en een dergelijk initiatief niet van de grond komt.

Genoemde kernbegrippen zijn desondanks zeker niet onbelangrijk en het zal de taak van de medewerkers van de gemeente zijn om één en ander in beeld te brengen en vervolgens te beoordelen of en op welke wijze mogelijke problemen en risico's tot acceptabel niveau kunnen worden teruggebracht zodat het initiatief wel tot uitvoering kan worden gebracht.

Om de nieuwe manier van werken mogelijk te maken moeten bestuurders en ambtenaren bereid zijn bepaalde wetmatigheden en zekerheden in vertrouwen los te laten.

Initiatieven vanuit de burgerij moeten worden benaderd vanuit een positieve houding om het initiatief zo mogelijk tot een succes te maken.

Hoe nu verder

De gemeentebegroting kent een aantal bestemmingsreserves, waaronder de reserve Dorpsvernieuwing. Deze reserve is nog een residu van de Wet op de Stads- en dorpsvernieuwing. Deze reserve is destijds ingesteld om te kunnen voldoen aan de nog “lopende verplichtingen”. De stand van de reserve bedraagt per ultimo 2014: € 167.537,-. Dit bedrag is niet meer noodzakelijk voor zgn. lopende verplichtingen en is dus beschikbaar voor een nieuwe vorm van dorpenbegeleiding.

Daarnaast is er nog de reserve “Project Leefbaarheid”. Het doel van het project is om de bewoners (meer) te betrekken bij de toekomstvisie van het eigen dorp. Ter ondersteuning van het leefbaarheidsproces heeft het betreffende dorpsbelang een bepaald budget tot haar beschikking hetwelk onder andere kan worden gebruikt voor de aanschaf van kleinere zaken of bijvoorbeeld het inhuren van een deskundige voor het laten uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek van een plan.

Aan deze reserve wordt jaarlijks vanuit de begroting een bedrag van € 22.689,- toegevoegd.

Voorgesteld wordt beide reserves op te heffen, de restant saldi te storten in een nieuwe reserve Dorpsinitiatievenfonds, jaarlijks te voeden met hetzelfde bedrag als de huidige Leefbaarheids reserve. De doelomschrijving van de nieuwe reserve kan als volgt luiden: Deze reserve is bedoeld om initiatieven van verenigingen van dorpsbelangen of andere belangengroeperingen te ondersteunen die de leefbaarheid in wijken en dorpen bevorderen. Ook beperkte vormen van co-financiering, als voor dit soort initiatieven subsidies van andere overheden beschikbaar komen, kunnen aan deze reserve worden onttrokken. Uitgangspunt blijft primair projecten tot stand gekomen uit burgerparticipatie.

Het op voorhand verdelen van een jaarlijks budget, op basis van een vast te stellen verdeelsleutel zoals in het verleden is gedaan, wordt afgeraden. Naast wellicht discussies over welke verdeelsleutel er ook wordt gekozen gaan de verschillende dorpen ook heel divers om met het beschikbaar gestelde budget. Het uiteindelijke doel van de nieuwe werkwijze, zoals omschreven in het coalitieakkoord is, dat buurt- of dorpsbestuurders, verenigingen, instellingen, groepen van burgers en dergelijke meer in zelfredzaamheid zaken oppakken waaruit de overheid zich meer en meer terugtrekt.

Voorgesteld wordt daarom de regie, de beoordeling van burgerinitiatieven en de wijze waarop ondersteuning kan worden geboden bij de gemeente te laten. De gemeente zal immers bij elk initiatief toch moeten beoordelen of één en ander past in bestaande wet- en regelgeving, is in te passen in bestaand beleid, en waaraan eventueel de uitvoering minimaal zal moeten voldoen om het beoogde gebruik op een veilige wijze mogelijk te maken. Hoewel in de reguliere beleidscyclus bij elke herziening van beleids- en bestemmingsplannen moet worden beoordeeld of gestelde doelen niet met globalere, flexibelere of zelfs minder regels kunnen worden bereikt en op welke wijze de participatiegedachte vorm kan worden gegeven is het ondoenlijk om vooraf alle bestaande beleidsregels te screenen. Ook al omdat niet is in te schatten hoeveel en welke initiatieven vanuit de bevolking ter beoordeling zullen worden ingediend. Bij het verlenen van maatwerk zullen dan mogelijke obstakels in de regelgeving wellicht kunnen worden weggenomen en bij de eerstvolgende herziening van het algemene beleid op dat vlak worden meegenomen.

De eventuele bijdrage van de gemeente wordt bij voorkeur gedaan in de vorm van begeleiding en/of het beschikbaar stellen van materiaal en materieel in plaats van het geven van een financiële bijdrage. Financiële bijdragen in de vorm van subsidies en dergelijke, moet immers ook weer aan verordeningen en uitvoeringsregels zijn gebonden op grond waarvan bij afwijzing weer bezwaar- en beroep mogelijk is. Een dergelijke bureaucratische handelwijze moet nu juist in dit verband zoveel mogelijk worden voorkomen.

Toetsing initiatieven

In principe is elk initiatief vanuit de bevolking welkom, of het nu gaat om de inrichting van de straataanleg van halepaden, het beheer van bermen, het gebruik van braakliggende gronden of leegstaande gebouwen, openbare verlichting, realiseren van een ijsbaan of zwemstrandje elk initiatief zal serieus door de gemeente worden beoordeeld op haalbaarheid.

Omdat de plannen zeer divers kunnen zijn, is ook niet op voorhand in te schatten hoeveel ambtelijke tijd met de beoordeling daarvan gemoeid is en wie daarbij allemaal moeten worden betrokken. De dorpencoördinator is en blijft de verbindende schakel tussen de dorpen en de gemeentelijke organisatie.

Initiatieven zullen ook meestal, maar niet noodzakelijkerwijs, via de verenigingen van dorpsbelangen en dus via de dorpencoördinator binnen komen. De dorpencoördinator beoordeelt vervolgens wie van de gemeentelijke medewerkers over de ingediende plannen het beste kan adviseren en belegt zo spoedig mogelijk een overleg met die betrokken collega's teneinde mogelijkheden, risico's en eventuele ondersteuning door de gemeente in kaart te brengen, zodat na besluitvorming de initiatiefnemers daarmee verder kunnen.

Vooraf in de beginfase zal ook direct de betreffende portefeuillehouder bij het initiatief worden betrokken. Hiermee wordt enerzijds een signaal afgegeven richting initiatiefnemers dat de gemeente een burgerinitiatief serieus neemt en anderzijds is de portefeuillehouder/bestuurder direct op de hoogte van alle ins en outs van het plan.

Als een initiatief als potentieel succesvol wordt beoordeeld en niet via de vereniging van dorpsbelangen is ingediend zorgt de dorpencoördinator er wel voor dat ook dorpsbelangen op de hoogte wordt gebracht van het betreffende initiatief.

De samenstelling van deze "Taskforce burgerinitiatief" kan en zal dus per project verschillen. Naast de dorpencoördinator zullen de financieel en juridisch controllers er via de reguliere weg meestentijds bij betrokken zijn.

Tot slot

Eerder is aangegeven, dat wil de gemeente echt de bereidheid tonen een stap terug te doen ten gunste van ontplooiden initiatieven vanuit de burgerij, waardoor ook een zeker enthousiasme kan ontstaan om in zelfredzaamheid de eigen leefomgeving in te richten en te onderhouden, er een omslag in denken bij bestuurders en medewerkers moet plaatsvinden.

Om tijdig te kunnen beschikken over middelen uit een reserve is een raadsbesluit nodig. Een voorstel tot samenvoeging van beide reserves is inmiddels naar het raadspresidium onderweg.

Verantwoording van de bestedingen vindt achteraf plaats bij de Verraps en de jaarrekening.

Met zijn allen moeten we leren “in vertrouwen los te laten”. Natuurlijk zal daarbij wel eens iets fout gaan, maar risico's nemen hoort bij het leven. Vandaar dat is geprobeerd een manier te bedenken om een nieuwe werkwijze in te voeren die recht doet aan de visie uit het coalitieakkoord, zonder dat dit leidt tot nieuwe verdeelsleutels, regelingen, verordeningen etc. die op hun beurt weer aanleiding kunnen geven tot bezwaren en beroepsprocedures.

Vervolgens kan daarover van gedachten worden gewisseld met de diverse dorpsbelangen, tijdens de bezoeken van het college dit najaar.

Per ultimo december 2015 zal een algehele evaluatie plaats vinden van de nieuwe werkwijze en de effecten en bestedingen.

24 februari 2015
Opsteller: Eeltsje Wagenaar

BIJLAGE

Praktijkvoorbeeld burgerparticipatie inrichting en beheer openbare ruimte

Aanleiding

Door Damstra Installatietechniek bv., gevestigd aan de Kolkensloane 4 te Driezum is achter het bedrijf een parkeerterrein ingericht en in gebruik genomen voor de opslag van containers en het parkeren van auto's van zijn werknemers. Het betreffende perceel is niet in eigendom van de bv maar wordt gehuurd van de Hervormde gemeente van Driezum en is in het bestemmingsplan "Bûtengebiet" bestemd als Agrarisch wouden landschap. Naar aanleiding van klachten betreffende uitzicht en geluidsoverlast is een handhavingstraject gestart.

Naar aanleiding van de brief van de gemeente aan Damstra bv heeft deze gereageerd bij brief van 11 februari jl. Hierin verzoekt hij de gemeente om "onthefing van de strijdigheid met de agrarische bestemming" dit in verband met de bepalingen van de overheid met betrekking tot het woon-werkverkeer waardoor wij genoodzaakt zijn meer bedrijfswagens en privé-auto's te parkeren bij het bedrijf. Uitbreiding van de bedrijfsbestemming op grond van de recentelijk vastgestelde bestemmingsplannen Bûtengebiet en Driezum is niet aan de orde en ook niet passend in de visie van de provincie zoals aangegeven in de provinciale verordening Romte.

Indien "onthefing" ten behoeve van parkeren niet tot de mogelijkheden behoort, vraagt Damstra bv aan de gemeente om langs de Kolkensloane een parkeerstrook te realiseren zodat het personeel dan daar in de berm van de weg kan parkeren.

In aansluiting daarop heeft ook het bestuur van de vereniging voor dorpsbelangen Driesum zich in deze kwestie gemengd door middel van hun brief ingekomen d.d. 12 februari jl. Naast de overlast, veroorzaakt door het parkeren van personeel van Damstra bv, signaleert het bestuur een tweede parkeerprobleem langs de van Sytzamawei waardoor in het dorp gevestigde loonbedrijven met hun grote landbouwmachines ernstige overlast ervaren en hen soms zelfs een vrije doorgang wordt belemmerd.

Dorpsbelangen stelt daarom voor:

Het groenstrookje aan de Kolkensloane op de hoek met de Achterwei, eigendom van de gemeente een bestemming als parkeerterrein te geven en vervolgens de "parkeeroverlast" veroorzakende bewoners aan de van Sytzamawei daar een parkeerplekje te geven en de nog resterende plekken te laten gebruiken door het personeel van Damstra bv. Op deze wijze kunnen twee vliegen in één klap worden gevangen volgens het bestuur.

Afwegingen

Als dit gecombineerde verzoek van Damstra bv en Dorpsbelangen Driesum op traditionele wijze door de gemeente wordt beoordeeld dan spelen de volgende argumenten een rol:

1. In het centrum van het dorp Driezum is een aantal openbare terreintjes, grenzend aan de van Sytzamawei vorm gegeven door openbaar groen. Dit heeft de bedoeling dat Driezum een aantrekkelijk centrum heeft wat zich onderscheidt van de toeleidende wegen die een agrarische beeldvorming bevatten. Dit subtiele verschil legt een bijzondere betekenis op het groene veldje omringd met leilinden op de hoek Kolkensloane-Achterwei. Daar komt bij dat de betreffende kruising in het door college en raad vastgestelde Groenstructuurplan als "Markant punt" is aangeduid.
2. Het ten behoeve van de parkeerbehoefte van particuliere bedrijven door de gemeente aanleggen van een parkeerterrein schept een precedent. Winkels, instellingen en bedrijven dienen in principe zelf te zorgen voor voldoende parkeergelegenheid, dan wel daaraan een financiële bijdrage te verlenen. In het onderhavige geval lijkt op het eigen erf van Damstra bv. ter weerszijden van de Kolkensloane voldoende ruimte om de parkeerbehoefte op te vangen.

3. Om de doorgang op de van Sytzaamwei te bevorderen zou vanuit de gemeentelijke visie een herinrichting van de kruising de voorkeur verdienen boven de inrichting van het gemeentelijk groenperceeltje als parkeergelegenheid. Het zou dan mogelijk zijn de bochten zoveel mogelijk weg te halen, minder verkeersgeleiding en als gevolg hiervan automatisch lagere snelheden. Een vierkantere open ruimte met hierin “plukjes groen” waardoor parkeren op het dan ontstane openbare “pleintje” mogelijk wordt. De parkeervakken niet als zodanig aangeven. Een bijkomend voordeel is, dat dan de grotere voertuigen meer manoeuvreer ruimte krijgen. Feitelijk ontstaat er een identieke kruising als de kruising Foarwei/HG van der Veenstrjitte even verderop in Driezum. Kosten herinrichting globaal geschat tussen de zeven- en tienduizend euro.

Kortom als de verzoeken op de gebruikelijke wijze worden beoordeeld dan zal het advies aan het college op basis van de hiervoor genoemde argumenten negatief zijn.

Burgerparticipatie

In de troonrede van vorig jaar laat het kabinet weten dat: *De klassieke verzorgingsstaat langzaam maar zeker verandert in een participatiesamenleving. Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving.*

Omdat ook de gemeente aan de vooravond staat van een andere benadering van de maatschappij en burger, alleen al op grond van het feit dat de financiële mogelijkheden beperkter worden, is geprobeerd dit concrete verzoek ook te benaderen vanuit die participatie gedachte.

De recente verkiezingsprogramma's van diverse partijen vroegen er terecht aandacht voor. Als gevolg van de WMO-kanteling en de drie decentralisaties wordt er vanuit de zorgkant al een groter beroep gedaan op de kracht en zelfredzaamheid van burgers en zal ook moeten worden onderzocht of burgerparticipatie meer kan worden toegepast op de inrichting van de openbare ruimte. Het gaat, hopelijk in de beleving van de mensen niet alleen om de financiële kant van de zaak, zij moeten ook ervaren dat buurten, dorpen etc. meer zelf kunnen en mogen bepalen hoe hun eigen leefomgeving eruit komt te zien. Zeer recent heeft het sociaal en cultureel planbureau een lijvig rapport over dit onderwerp uitgebracht getiteld "Burgermacht op eigen kracht" waarin ontwikkelingen, mogelijkheden en valkuilen van burgerparticipatie zijn omschreven. Voor de geïnteresseerde lezer is een samenvatting van dit 277 bladzijden bevattende rapport bij deze adviesnota gevoegd.

Burgerparticipatie vereist vooral een omslag in denken van medewerkers, bestuurders maar ook burgers. Eigenlijk gaat het voor de gemeente om de kunst van het loslaten. Een mooi voorbeeld vanuit het verleden is het volgende. In het kader van een dereguleringstraject, genoemd "de Kortste Klap" zijn indertijd heel wat overbodige en achterhaalde regels overboord gekieperd. Eén van die regels was het afschaffen van het vereiste van een kapvergunning voor houtopstanden die zich op het erf behorende bij een woning bevonden. De meest markante monumentale bomen zijn daarvan door middel van een bomenlijst uitgezonderd. Na tien jaar vergunningsvrij kappen en rooien op eigen erf kan worden geconcludeerd, dat onze gemeente nog net zo'n groen aanzicht heeft als vóór de afschaffing van de kapvergunning. (Een kanttekening daarbij is wel dat door het wegvallen van oude bomen als gevolg van boomziektes en stormschade de lijst steeds kleiner kan worden. Het ontstaan van nieuwe markante bomen die aan de lijst zouden kunnen worden toegevoegd is immers volstrekt afhankelijk van de bereidheid van liefhebbers om deze tot volle wasdom te laten komen). Wel was er daardoor veel minder bureaucratisch handelen nodig zoals vergunning aanvragen, beoordelen en verlenen, handhaving en toezicht, afhandeling bezwaar en beroepsprocedures etc.

De vraag is nu kan en wil de gemeente ook op andere gebieden van beheer en inrichting van de openbare ruimte een stapje terug doen en meer over laten aan het burgerinitiatief. In een eerder aangehaald SCP rapport wordt onderscheid gemaakt tussen twee ontwikkelingen van burgerparticipatie. Enerzijds is er een ontwikkeling gericht op meer zelfredzaamheid zoals de buurt schoonhouden of een voorziening draaiende houden en anderzijds een meer effectieve invloed op collectieve beslissingen zoals lobbyen, stemmen, referenda etc. In deze adviesnota gaat het dus om de eerste ontwikkeling te weten meer zelfredzaamheid en invloed op de eigen fysieke leefomgeving. Onder

andere kan daarbij worden gedacht aan de aanleg van uitritten, het onderhoud groen strookjes, het inrichten van bloemperkjes, het creëren van speelveldjes, fietscross baantjes etc. het schoonhouden van trottoirs, pleintjes en wandel- en fietspaden, wegen, activiteiten die nu al deels door zogenoemde zappers worden uitgevoerd. Kortom deze opsomming kan nog worden aangevuld en uitgebreid. Wel zal de gemeente altijd regie moeten blijven voeren op grond van haar wettelijke taken zoals veiligheid en openbare orde. Burgerinitiatieven die op lokaal niveau liggen in de sfeer van beheer en onderhoud kunnen relatief gemakkelijk worden ontwikkeld binnen de gemeentelijke beheerverantwoordelijkheid. Bij onderwerpen die het lokale niveau overstijgen, zoals bijvoorbeeld in beleidsnota's vastgelegde ontwikkelingen op het gebied van recreatie- en toerisme, beeldkwaliteitsplannen die de aantrekkelijkheid van dorpen en landschap proberen te bewaren en verhogen, zoals een landschapsbeleidplan, beeldkwaliteitsplan, welstandsnota etc. is dit al wat ingewikkelder, omdat deze activiteiten een bredere afweging behoeven. Als de gemeente meer verantwoordelijkheden wil toestaan aan burgerinitiatieven die het beheer en onderhoud overstijgen dan zal dat tevens betekenen dat genoemde beleidnotities daarop moeten worden aangepast. Ook hier zal de gemeentelijke overheid dan moeten terug treden en loslaten.

Terug naar het onderhavige verzoek

Wat moet er gebeuren en wat zijn de gevolgen als de gedachte van burgerparticipatie op deze concrete casus wordt toegepast:

Eigendom

Het perceeltje is eigendom van de gemeente maar vertegenwoordigt nauwelijks een economische waarde. Vanuit die optiek bestaat er geen bezwaar tegen herinrichting als parkeerterrein. Afstoten van het perceeltje is niet verstandig, mocht ooit in de toekomst herinrichting van het kruispunt noodzakelijk worden.

Bestemming

In de regel zijn perceeltjes als deze bestemd als "Groen" en zal er een planwijziging moeten worden doorgevoerd alvorens tot herinrichting kan worden overgegaan. Toevalligerwijs is in dit geval het gemeentelijk perceeltje als "Bedrijfsdoeleinden" bestemd gekoppeld aan één van de Damstra bedrijven. Binnen die bestemming is parkeren toegestaan voor werknemers en bezoekers van die bedrijven. Indien het parkeerterrein in hoofdzaak wordt bedoeld en ingericht als openbaar parkeerterrein dan zal een bestemmingsplanaanpassing noodzakelijk zijn in verband met de gebruiksregels.

Communicatie

Als gevolg van een veelal noodzakelijke bestemmingswijziging zal vanuit dien hoofde publiciteit en mogelijkheden van zienswijzen, bezwaar- en beroep voldoende gewaarborgd zijn. In dit concrete geval is het gewenst tenminste direct aangrenzende eigenaren vooraf over en mogelijke herinrichting te informeren.

Verkeersveiligheid

De gemeente zal moeten beoordelen of herinrichting als parkeerterrein, grenzend aan een wegkruising, geen verkeersonveilige situaties oplevert. Gezien de huidige toegang van het terreintje, dichtbij het ten noorden daarvan gesitueerde bedrijf en op voldoende afstand tot de daadwerkelijke wegkruising, lijkt de verkeersveiligheid geen probleem.

Inrichting en bestrating

Is het noodzakelijk dat de gemeente richtlijnen meegeeft en eisen stelt aan de inrichting en uitvoering? De wens om te komen tot herinrichting als parkeerterrein komt van twee kanten uit het dorp zelf. In de betreffende gemeenschap zit voldoende vakbekwaamheid bij bedrijven en hun werknemers waardoor de gemeente er op mag vertrouwen dat inrichting als parkeerterrein adequaat zal worden uitgevoerd. Bovendien is en blijft de gemeente het eigendom behouden van het terrein en dus ook door natrekking van het parkeerterrein. Aan de verzoekers moet duidelijk worden gemaakt dat de gemeente het onderhoud van het in te richten parkeerterrein niet zal overnemen.

Openbaar groen/betekenis Groenstructuurplan

Het terreintje is onderdeel van een, in het gemeentelijk groenstructuurplan aangeduide, markante locatie. Het is vanuit de beeldkwaliteit op basis van dit plan van bovenlokale betekenis.

Niet ontkend kan worden dat het grasveldje op zich verloren gaat als openbaar groen. De “markantheid” van het perceeltje wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de aanwezige leisingel die vanaf de Achterwei met de bocht meebuigt aan de Kolkensloane en door de openheid en het groene karakter van de terreintjes rond het kruispunt. Aan de initiatiefnemers kan worden meegegeven dat de leilinden in stand moeten worden gehouden en daarmee dus bij de inrichting van het terrein rekening moet worden gehouden. Desondanks zou formeel een heroverweging van het groenstructuurplan moeten plaatsvinden om te beoordelen of door het vervangen van gras door steen de aanduiding “markantheid” van het perceeltje al dan niet in stand kan worden gelaten.

Deze adviesnota is op de agenda van uw college geplaatst niet zozeer om het belang van dit onderhavige verzoek maar om een beleidspalende richting te geven ten aanzien van het omgaan met vormen van burgerparticipatie in de zin van zelfredzaamheid waardoor de gemeentelijke overheid terug treedt in regelgeving op het terrein van beheer, onderhoud en inrichting van de leefomgeving van buurten, dorpen en gemeenschappen.

Als uw college besluit aan beide initiatiefnemers mee te delen dat u mee wilt werken aan het plan van het bestuur van dorpsbelangen en daartoe toestemming geeft het gemeentelijk terreintje te herinrichten als parkeerterrein onder de hiervoor genoemde restricties en voorwaarden dan is het overigens nog maar zeer de vraag of beide partijen de handschoen oppakken. Het is immers voor hen veel eenvoudiger dat de gemeente op haar kosten overgaat tot het herinrichten van het terrein als parkeerterrein en ook het toekomstig onderhoud voor haar rekening neemt. In verband daarmee wordt uw college geadviseerd het bestuur van dorpsbelangen Driesum en het bedrijf te verzoeken om binnen en periode van drie weken aan te geven of zij kans zien hun plannen zelf te realiseren.

Collegeadvies 4 april 2014
Opsteller: Eeltsje Wagenaar

GEWOAN BYSÛNDER

Gemeente Dantumadiel
Hynstebloem 4
Postbus 22
9104 ZG Damwâld
T 14 0511

WWW.DANTUMADIEL.EU